

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Кафедра психології особистості та соціальних практик

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

« 05 » 05 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психодіагностика з основами математичної статистики

для студентів

спеціальності: 053 Психологія

освітнього рівня: першого (бакалаврського)

освітньої програми: 053.00.03 Психологія бізнесу та управління

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 053/03/03
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)

« » 20 05 р.

Київ – 2022

Розробник:

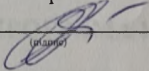
Калішук Світлана Миколаївна, доктор психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології особистості та соціальних практик.

Викладач:

Калішук Світлана Миколаївна, доктор психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології особистості та соціальних практик.

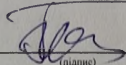
Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри психології особистості та соціальних практик

Протокол від 17.01. 2022 р. № 1

Завідувач кафедри Оксана СЕРГЄЄНKOBA

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми 053.00.03 Психологія бізнесу та управління)

18.01 2022 р.

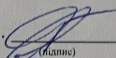
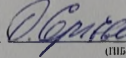
Керівник освітньої програми Валерій ПОЛІЩУК

Робочу програму перевірено

01.02 2022 р.

Заступник директора Роман ПАВЛЮК

Пролонговано:

на 20/20 н.р. , «24» 08 2022 р., протокол № 9

на 20 /20 н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « » 20 р., протокол № _____

на 20 /20 н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « » 20 р., протокол № _____

на 20 /20 н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), « » 20 р., протокол № _____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	5 / 150	
Курс	2	
Семестр	4	
Кількість змістових модулів з розподілом:	5	
Обсяг кредитів	5	
Обсяг годин, в тому числі:	150	
Аудиторні	56	
Модульний контроль	10	
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	54	
Форма семестрового контролю	екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – поглиблення фахової компетентності здобувачів з практичного застосування методів психологічної діагностики психічних явищ та математичної обробки психологічних фактів як ефективних інструментів вирішення проблеми одержання нових знань про психологічні явища, стани та процеси й більш глибоке проникнення в їх сутність.

Завдання курсу:

- аналіз значення і місце психодіагностики у постанові проблем практичної психології;
- розкриття основних цілей і завдань, а також вимог до користувачів психодіагностичних методик;
- формування здатності складання програми психодіагностичного дослідження відповідно до певних практичних завдань;
- набуття здатності застосовувати на практиці психологічні та статистичні методи діагностики й аналізу психічних явищ.

3. Результати навчання за дисципліною

Відповідно до Освітньо-професійної програми 053.00.03 Психологія бізнесу та управління за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія, дисципліна «Психодіагностика з основами математичної статистики» забезпечує формування таких **загальних та фахових компетентностей**:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

- ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.
- СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
- СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
- СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.
- СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.
- СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
- СК11. Здатність дотримуватися норм професійної етики.
- СК12. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Відповідно до Освітньо-професійної програми 053.00.03 Психологія бізнесу та управління за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія, дисципліна «Психодіагностика з основами математичної статистики» забезпечує формування таких **програмних результатів навчання**:

- ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.
- ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.
- ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.
- ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.
- ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки
- ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.
- ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

•ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1.							
Психодіагностика як наука та діагностична і психометрична діяльність							
Тема 1. Предмет і структура психодіагностики. Особливості методів психодіагностики.	2	2	-	-	-	-	-
Тема 2. Зародження і становлення психодіагностики як науки	2	-	2	-	-	-	-
Тема 3. Основні засади класифікації психодіагностичних процедур і діагностичні підходи.	2	2	-	-	-	-	-
Тема 4. Психологічний діагноз за Я. Рейковським та психологічний процес.	12	-	-	2	-	-	10
Тема 5. Диференційна психометрика.	2	-	2	-	-	-	-
Тема 6. Критерії ефективності психологічного тесту.	2	-	2	-	-	-	-
Модульний контроль	2						
Разом	24	4	6	2	-	-	10
Змістовий модуль 2.							
Методи діагностики рис як інтегральних диспозиційних стратегій поведження особистості							
Тема 7. Психодіагностика конституційно-, соціально-зумовлених диспозицій та ситуативно-рефлексивних рис особистості (теорія особистісних конструктів Дж.Келлі)	6	2	-	-	-	-	4

Тема 8. Теорія рис особистості Р. Кеттелла та дослідження емоційного профілю особистості за методикою К. Леонгарда-Г. Шмішека.	7	-	-	4	-	-	3
Тема 9. Тест ММРІ С. Гатавея і Дж. Мак-Кінлі як діагностичний інструмент вивчення особистості.	7	-	-	4	-	-	3
Модульний контроль	2						
Разом	22	2	-	8	-	-	10
Змістовий модуль 3.							
Психодіагностика мотивації та міжособистісних відношень							
Тема 17. Психодіагностика мотивації.	2	2	-	-	-	-	-
Тема 18. Проективні методики дослідження мотивації (ТАТ Г. Мюррея)	12	-	-	2	-	-	10
Тема 19. Психодіагностика міжособистісних стосунків.	2	2	-	-	-	-	-
Тема 20. Тест фрустраційних ситуацій С. Розенцвейга.	2	-	-	2	-	-	-
Тема 21. Тест відношень Т. Лірі	2	-	-	2	-	-	-
Тема 22. Методика дослідження типу установки щодо інших Ф. Фідлера	2	-	-	2	-	-	
Модульний контроль	2						
Разом	24	4	-	8	-	-	10
Змістовий модуль 4.							
Діагностика інтелекту, свідомості та самосвідомості особистості							
Тема 11. Психологічна діагностика інтелекту.	2	2	-	-	-	-	-
Тема 12. Інтелект: зумовленість та детермінанти.	2	-	2	-	-	-	-
Тема 13. Тести дослідження інтелекту (Тест загального рівня інтелекту Дж. Векслера, Прогресивні матриці Дж. Равена, Тест структури інтелекту Р. Амтхауера)	7	-	-	2	-	-	5
Тема 14. Тести дослідження когнітивних стилів та креативності (Тест К. Готтшальдта, Тест Дж. Струппа, Тест С. Медніка).	7	-	-	2	-	-	5

Тема 23. Методи дослідження свідомості суб'єкта.	2	2	-		-	-	-
Тема 24. Методи діагностики семантичних універсалій	6		-	2	-	-	4
Модульний контроль	2						
Разом	28	4	2	6	-	-	14
Змістовий модуль 5. Застосування математично-статистичних методів аналізу в психологічних вимірюваннях							
Тема 25. Виявлення розбіжностей у групах досліджуваних за рівнем досліджуваної ознаки.	2	-	-	2	-	-	-
Тема 26. Оцінка достовірності зрушення у значеннях досліджуваної ознаки «перед» і «після» впливу.	2	-	-	2	-	-	-
Тема 27. Критерій Джонкіра для визначення провідних тенденцій вимірювання ознаки (креативності, фрустраційної толерантності, гнучкості, соціометричного статусу тощо).	2	-	-	2	-	-	-
Тема 28. Виявлення розбіжностей у розподілі ознаки.	2	-	-	2	-	-	-
Тема 29. Методи рангової кореляції та дисперсійного аналізу.	12	-	-	2	-	-	10
Модульний контроль	2						
Разом	22	-	-	10	-	-	10
Усього	150	14	8	34	-	-	54

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Психодіагностика як наука та діагностична і психометрична діяльність

Лекція 1. Предмет і структура психодіагностики. Особливості методів психодіагностики (2 год.)

Психодіагностика як наука и як психодіагностична діяльність. Теоретична і практична психодіагностика. Предмет і структура психодіагностики. Особливості методів психодіагностики. Принципи психодіагностики. Психодіагностичний метод і психодіагностичні завдання. Об'єкти психодіагностики. Принципи психодіагностики. Галузі практичного застосування знань з психодіагностики (діагностування здібностей, корекція

поведінки, оцінювання особистості, оптимізація процесів навчання і виховання; профвідбір, профконсультація, професійне навчання; судово-психологічна експертиза; клінічно-консультативна робота). Місце психодіагностики в роботі практичного психолога та інших психологічних служб.

Основні поняття:

Психодіагностика, психологічне обстеження, діагноз, прогноз, методи діагностики, об'єкти діагностики.

Семінарське заняття 1. Зародження і становлення психодіагностики як науки.

Лекція 2. Основні засади класифікації психодіагностичних процедур і діагностичні підходи (2 год.)

Класифікації психодіагностичних процедур и діагностичні підходи. Конкретизація психодіагностичного методу у чотирьох основних діагностичних підходах: об'єктивному, суб'єктивному, проєктивному, розвивальному. Психодіагностичні методики як практико-ситуативна конкретизація відповідного методу. Формалізовані та малоформалізовані методики. Вербальні та невербальні методики. Об'єктивні тести та стандартизовані самозвіти. Класифікація проєктивних методик. Форма діагностичних процедур: індивідуальні, групові, усні, писемні, бланкові, предметні, апаратурні, комп'ютерні, вербальні, невербальні. Методики суб'єктивного шкалювання. Контент-аналіз. Методики самоопису. Принципи і можливості використання спостереження в психодіагностиці. Ознаки наукового спостереження. Форми спостереження. Переваги та недоліки. Спостереження в медичній практиці. Особливості усного опитування. Значення опитування як психодіагностичного дослідження. Ділянки його застосування. Ознаки опитування та інтерв'ю. Опитування як процес спілкування.

Основні поняття:

Засади класифікації, методи, методики, підходи, тести, самозвіти.

Практичне заняття 1. Психологічний діагноз за Я. Рейковським та психологічний процес.

Семінарське заняття 2. Диференційна психометрика.

Семінарське заняття 3. Критерії ефективності психологічного тесту.

Змістовий модуль 2.

Методи діагностики рис як інтегральних диспозиційних стратегій поведження особистості

Лекція 3. Психодіагностика конституційно, соціально зумовлених диспозицій та ситуативно-рефлексивних рис особистості (теорія особистісних конструктів Дж. Келлі) (2 год.)

Риса як інтегральна диспозиційна стратегія поведження. Психодіагностика конституційно-зумовлених диспозицій. Порівняльний аналіз методик діагностики темпераменту. Класифікація діагностичних опитувальників за спрямованістю. Форми питань для особистісних опитувальників. Вимірювання соціально-зумовлених диспозицій. Діагностика ситуаційно-рефлексивних рис особистості. Теорія особистості як основа психодіагностики. Періоди дослідження особистості. Особистісні опитувальники. Проблема вірогідності особистісних опитувальників. Патохарактерологічна діагностика.

Основні поняття:

Диспозиція, темперамент, соціальна зумовленість особистості, опитувальник, теорія особистості

Практичне заняття 2. Теорія рис особистості Р. Кеттелла та дослідження емоційного профілю особистості за методикою К. Леонгарда-Г. Шмішека (4 год.)

Практичне заняття 3. Тест ММРІ С. Гатавея і Дж. Мак-Кінлі як діагностичний інструмент вивчення особистості (4 год.)

Змістовий модуль 3.

Психодіагностика мотивації та міжособистісних відношень

Лекція 4. Психодіагностика мотивації. (2 год.)

Мотиваційні явища як об'єкт психодіагностики. Індикатори мотивації. Мотив і мотивація. Предметний зміст мотиву. Мотиви і потреби, види мотивів. Методи діагностики мотиваційної сфери особистості. Поняття про особистісні опитувальники для вимірювання мотивів. Проективні методики та їхнє застосування в дослідженні мотивації. Діагностика мотивів за допомогою когнітивних оцінок, через особистісний смисл, через характеристику перешкод

Основні поняття:

Мотивація, мотив, прагнення, нужда, потреби

Практичне заняття 4. Проективні методики дослідження мотивації (ТАТ Г. Мюррея)

Лекція 5. Психодіагностика міжособистісних стосунків (2 год.)

Підходи до діагностики міжособистісних стосунків. Пряме та непряме оцінювання. Систематизація методів діагностики міжособистісних стосунків. Класифікація методик психодіагностики міжособистісних стосунків. Діагностика міжособистісних стосунків на основі суб'єктивних переваг. Діагностика міжособистісних стосунків Т. Лірі як системна батарея методик. Проективні методи діагностики міжособистісних стосунків. Міжособистісні стосунки в групі. Основні методи: соціометрія, референтометрія та їх практичне застосування. Ситуаційний тест. Методики спостереження та експертної оцінки.

Основні поняття:

Міжособистісні стосунки, пряме оцінювання, непряме оцінювання, суб'єктивні переваги

Практичне заняття 5. Тест фрустраційних ситуацій С. Розенцвейга.

Практичне заняття 6. Тест відношень Т. Лірі

Практичне заняття 7. Методика дослідження типу установки щодо інших Ф. Фідлера

Змістовий модуль 4.

Діагностика інтелекту, свідомості та самосвідомості особистості

Лекція 6. Психологічна діагностика інтелекту (2 год.)

Загальні та фахові здібності. Інтелект: зумовленість та детермінанти. Здібності, як індивідуально-психологічні особливості. Проблема діагностики здібностей в психології. Ознаки здібностей, структура здібностей, різновиди здібностей, індивідуальні відмінності здібностях. Методи діагностики здібностей. Діагностика інтелекту. Характеристика тестів інтелекту, їх види, методи дослідження когнітивної сфери. Загальні уявлення про методики, які діагностують коефіцієнт інтелектуального розвитку.

Основні поняття:

Здібності, загальні здібності, спеціальні здібності, інтелект, тести інтелекту

Семінарське заняття 4. Інтелект: зумовленість та детермінанти.

Практичне заняття 8. Тести дослідження інтелекту (Тест загального рівня інтелекту Дж. Векслера, Прогресивні матриці Дж. Равена, Тест структури інтелекту Р. Амтхауера).

Практичне заняття 9. Тести дослідження когнітивних стилів та креативності (Тест К. Готтшальдта, Тест Дж. Струппа, Тест С. Медніка).

Лекція 7. Методи дослідження свідомості суб'єкта (2 год.)

Засоби і умови генези смислової архітекτονіки свідомості: настроювання «мнемічних контекстів», вихідні властивості смислових полів, засоби й межі їх реорганізації. П'ять планів розвідки процесуально-діагностичної характеристики свідомості: породження «мнемічних контекстів»; траєкторії реорганізації мнемічних контекстів; специфіка дії пізнавальних контурів; характер зв'язків між смислами; динаміка смислових полів. Діагностичні ознаки свідомості: зміст переживань; кількість вузлових та граничних категорій; персональність, екзистенційність.

Основні поняття:

Свідомість, самосвідомість, смисли, генеза смислів, смислова архітектоніка свідомості

Практичне заняття 10. Методи діагностики семантичних універсалій.

Змістовий модуль 5.

Застосування математично-статистичних методів аналізу в психологічних вимірюваннях

Практичне заняття 11. Виявлення розбіжностей у групах досліджуваних за рівнем досліджуваної ознаки.

Практичне заняття 12. Оцінка достовірності зрушення у значеннях досліджуваної ознаки «перед» і «після» впливу.

Практичне заняття 13. Критерій Джонкіра для визначення провідних тенденцій вимірювання ознаки (креативності, фрустраційної толерантності, гнучкості, соціометричного статусу тощо).

Практичне заняття 14. Виявлення розбіжностей у розподілі ознаки.

Практичне заняття 15. Методи рангової кореляції та дисперсійного аналізу.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4		Модуль 5	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	1	1	2	2	2	2	-	-
Відвідування семінарських занять	1	3	3	-	-	-	-	1	1	-	-
Відвідування практичних занять	1	1	1	4	4	4	4	3	3	5	5
Робота на семінарському занятті	10	3	30	-	-	-	-	1	10	-	-
Робота на практичному занятті	10	1	10	4	40	4	40	3	30	5	50
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	3	15	1	5	3	15	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом			76		85		86		86		85
Максимальна кількість балів: 418											
Розрахунок коефіцієнта: $418:60=6,9$											

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Змістовий модуль 1.

Психодіагностика як наука та діагностична і психометрична діяльність

Тема 4. Психологічний діагноз за Я. Рейковським та психологічний процес – 10 год.

Скласти, спираючись на схему психологічного аналізу Я. Рейковського, програму психодіагностичного обстеження клієнта із прокрастинацією – 5 балів.

Змістовий модуль 2.

Методи діагностики рис як інтегральних диспозиційних стратегій поведження особистості

Тема 7. Психодіагностика конституційно-, соціально- зумовлених диспозицій та ситуативно-рефлексивних рис особистості – 4 год.

Виконати діагностику однієї людини за Методикою предметно-діяльнісного та комунікативного аспектів темпераменту В. Русалова і проінтерпретувати отримані дані та однієї людини за методикою діагностики основних властивостей нервової системи Я. Стреляу. Проінтерпретувати отримані дані – 5 балів.

Тема 8. Теорія рис особистості Р. Кеттелла. та дослідження емоційного профілю особистості за методикою К. Леонгарда-Г. Шмішека – 3 год.

Скласти особистісний профіль, отриманий в результаті діагностики однієї людини за методиками 16ФОО Р. Кеттелла та Леонгарда-Шмішека – 5 балів.

Тема 9. Тест ММРІ С. Гатавея і Дж. Мак-Кінлі як діагностичний інструмент вивчення особистості – 3 год.

Здійснити порівняльний аналіз даних діагностики однієї людини, отриманих за методикою ММРІ та 16 ФОО Р. Кеттелла – 5 балів.

Змістовий модуль 3.

Психодіагностика мотивації та міжособистісних відношень

Тема 18. Проективні методики дослідження мотивації (ТАТ Г. Мюррея) – 10 год.

Скласти мотиваційний профіль спонукальних тенденцій одного досліджуваного за методикою ТАТ Г. Мюррея – 5 балів.

Змістовий модуль 4.

Діагностика інтелекту, свідомості та самосвідомості особистості

Тема 13. Тести дослідження інтелекту (Тест загального рівня інтелекту Дж. Векслера, Прогресивні матриці Дж. Равена, Тест структури інтелекту Р. Амтхауєра)

Скласти таблицю порівняльного аналізу отриманих за тестами Дж. Векслера, Дж. Равена та Р. Амтхауєра даних. Описати та проінтерпретувати виміряні показники. – 5 балів.

Тема 14. Тести дослідження когнітивних стилів та креативності (Тест К. Готтшальдта, Тест Дж. Струппа, Тест С. Медніка).

Скласти таблицю порівняльного аналізу отриманих даних за тестами К. Готтшальдта, Дж. Струппа та С. Медніка. Описати та проінтерпретувати виміряні показники. – 5 балів.

Змістовий модуль 5.

Застосування математично-статистичних методів аналізу в психологічних вимірюваннях

Тема 29. Методи рангової кореляції та дисперсійного аналізу – 10 год.

Складіть алгоритм підрахунку рангової кореляції та алгоритм однофакторного дисперсійного аналізу – 5 балів.

Критерії оцінювання самостійної роботи студента:

- 1) своєчасність виконання роботи – 1 бал,
- 2) правильність виконання роботи: повна – 2 бали, часткова – 1 бал,
- 3) обсяг виконаного завдання: достатній – 2 бали, обмежений – 1 бал.

6.3. **Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.**

Модульні контрольні роботи виконуються в письмовій комбінованій формі.

Таблиця 6.3.1

Зміст і критерії оцінювання модульних контрольних робіт

Змістовий блок і його призначення	Форма	Максимальна кількість балів
Перший (визначення якості володіння базовими поняттями)	тести	18
Другий (виявлення спроможності до застосування знань на практиці)	психологічна задача	7

6.4. **Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.**

Семестровий контроль проводиться у вигляді екзамену.

6.5. **Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.**

1. Історія психологічних випробувань. Джерела психодіагностики як науки.
2. Розвиток психодіагностики в 20 столітті. Психотехніка й педологія.
3. Психодіагностика як наука і як психодіагностична діяльність.
4. Предмет і структура психодіагностики.
5. Принципи психодіагностики.

6. Особливості методів психодіагностики й різні підстави класифікації психодіагностичних процедур.
7. Тест як основний інструмент психологічної діагностики, його теоретичне й емпіричне обґрунтування, класифікації тестів.
8. Основні діагностичні підходи й диференціація дослідницького методу.
9. Специфіка психодіагностичних завдань, що визначають обмеження у використанні психодіагностичних методів.
10. Поняття психологічного діагнозу й психодіагностичний процес.
11. Області застосування психодіагностики.
12. Основи диференціальної психометрії.
13. Вимоги до психодіагностичних методик.
14. Вимоги до користувачів психодіагностичних процедур і міжнародні професійно-етичні стандарти практичного психолога.
15. Критерії ефективності психологічного тесту.
16. Основні етапи конструювання тесту
17. Надійність тесту.
18. Валідність тесту.
19. Риса як інтегральна диспозиційна стратегія поведіння.
20. Психодіагностика конституціональних диспозицій.
21. Вимір соціально обумовлених диспозицій.
22. Патохарактерологічна діагностика.
23. Проблема вірогідності особистісних опитувальників.
24. Діагностика загальних і спеціальних здібностей.
25. Інтелект: передумови й детермінанти.
26. Інтелект й особистість.
27. Моделі структури інтелекту.
28. Тести інтелекту, їх види.
29. Мотиваційні явища як об'єкт психодіагностики.
30. Індикатори мотивації.
31. Вимір мотивації досягнення.
32. Проективні методи виявлення мотивації.
33. Діагностика динаміки значеннєвих утворень індивідуальної свідомості.
34. Самосвідомість як об'єкт психодіагностики.
35. Методи психодіагностики самосвідомості.
36. Класифікація методик психодіагностики міжособистісних відносин.
37. Діагностика міжособистісних відносин на основі суб'єктивних переваг.
38. Діагностика міжособистісних відносин Т. Лірі – системна батарея методик.
39. Проективні методи діагностики міжособистісних відносин.
41. Проективні методики, їхні види.

42. Теоретичне обґрунтування проєктивного підходу до діагностики особистості.
43. Роль і завдання математичної статистики у психодіагностиці.
44. Параметри розподілу ознаки: математичне очікування, дисперсія, стандартне відхилення, показники асиметрії й ексцесу.
45. Методи виявлення розходжень у групах досліджуваних у рівні досліджуваної ознаки – завдання зіставлення й порівняння.
46. Призначення та алгоритм Q - критерію Розенбаума.
47. Призначення та алгоритм підрахунок критерію S Джонкіра.
48. Методи оцінки вірогідності зрушення в значеннях досліджуваної ознаки «до» й «після» впливу.
49. Призначення та алгоритм підрахунку T - критерію Вілкоксона.
50. Призначення та алгоритм підрахунку критерію ϕ -вуглового перетворення Фішера.
51. Призначення коефіцієнта рангової кореляції r_s Спірмена.
52. Поняття дисперсійного аналізу.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

Навчально-методична картка дисципліни «Психодіагностика з основами математичної статистики»

для студентів спеціальності 053 Психологія, освітньої програми 053.00.03 Психологія бізнесу та управління

Разом: 150 год., лекції – 14 год., практичні заняття – 34 год., семінарські заняття – 8 год., модульний контроль – 10 год., самостійна робота – 54 год.

Модулі	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4	Змістовий модуль 5
Назва модуля	Психодіагностика як наука та діагностична і психометрична діяльність	Методи діагностики рис як інтегральних диспозиційних стратегій поведження особистості	Психодіагностика мотивації та міжособистісних відношень	Діагностика інтелекту, свідомості та самосвідомості особистості	Застосування математично-статистичних методів аналізу в психологічних вимірюваннях
Кіль-сть балів за модуль	76	85	86	86	85
Теми лекцій	1. Предмет і структура психодіагностики. Особливості методів психодіагностики. 2. Основні засади класифікації психодіагностичних процедур і діагностичні підходи.	3. Психодіагностика конституційно-, соціально-зумовлених диспозицій та ситуативно-рефлексивних рис особистості (теорія особистісних конструктів Дж.Келлі)	4. Психодіагностика мотивації. 5. Психодіагностика міжособистісних стосунків.	6. Психологічна діагностика інтелекту. 7. Методи дослідження свідомості суб'єкта.	-
Кількість балів	2	1	2	2	-
Теми	1. Психологічний діагноз за	2-3. Теорія рис особистості	6. Проективні методики	10. Тести дослідження інтелекту (Тест	13. Виявлення розбіжностей у

практичних занять	Я. Рейковським та психологічний процес.	Р. Кеттелла та дослідження емоційного профілю особистості за методикою К. Леонгарда-Г. Шмішека. 4-5. Тест ММРІ С. Гатавея і Дж. Мак-Кінлі як діагностичний інструмент вивчення особистості.	дослідження мотивації (ТАТ Г. Мюррея) 7. Тест фрустраційних ситуацій С. Розенцвейга. 8. Тест відношень Т. Лірі 9. Методика дослідження типу установки щодо інших Ф. Фідлера	загального рівня інтелекту Дж. Векслера, Прогресивні матриці Дж. Равена, Тест структури інтелекту Р. Амтхауєра) 11. Тести дослідження когнітивних стилів та креативності (Тест К. Готтшальдта, Тест Дж. Струппа, Тест С. Медніка). 12. Методи діагностики семантичних універсалій	групах досліджуваних за рівнем досліджуваної ознаки. 14. Оцінка достовірності зрушення у значеннях досліджуваної ознаки «перед» і «після» впливу. 15. Критерій Джонкіра для визначення провідних тенденцій вимірювання ознаки (креативності, фрустраційної толерантності, гнучкості, соціометричного статусу тощо). 16. Виявлення розбіжностей у розподілі ознаки. 17. Методи рангової кореляції та дисперсійного аналізу.
Кількість балів	11	44	33	33	55

Теми семінарських занять	1. Зародження і становлення психодіагностики як науки. 2. Диференційна психометрика. 3. Критерії ефективності психологічного тесту.	-	-	4. Інтелект: зумовленість та детермінанти.	-
Кількість балів	33	-	-	11	-
Самостійна робота	Складання схеми аналізу	Діагностика Особистісний профіль Порівняльний аналіз	Мотиваційний профіль	Порівняльний аналіз Порівняльний аналіз	Алгоритм підрахунку
Кількість балів	5	15	5	10	5
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота – 25 балів	Модульна контрольна робота – 25 балів	Модульна контрольна робота – 25 балів	Модульна контрольна робота – 25 балів	Модульна контрольна робота – 25 балів
Рейтингові бали	Загальна кількість балів – 418 Коефіцієнт для переведення у 100-бальну шкалу – 6,9				
Підсумковий контроль	Екзамен				

8. Рекомендовані джерела

Основна література:

1. Баклицька О.П., Баклицький І.О., Сірко Р.І., Слободяник В.І. (2017). *Психодіагностика. Психологічний практикум: навчальний посібник*. Львів: СПОЛОМ, 464.
2. *Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби: методичні рекомендації*. (2018). Заг. ред. В.Г. Панок. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 106.
3. Руденко В. М., Руденко Н. М. (2017). *Математичні методи в психології*. Київ: Академвидав, 384.
4. Сергеєнкова О.П., Каліщук С.М., Заболотна Т. (2021). Семантичні універсалиї «картини світу» майбутніх психологів-консультантів. *Психолінгвістика*, (2021), 29 (1), 167–192, doi: 10.31470/2309-1797-2021-29-1-167-192
5. Чала Ю.М., Шахрайчук А.М. (2018). *Психодіагностика: навчальний посібник*. Харків: НТУ «ХП», 246 с.

Додаткова література:

1. Каліщук С.М. (2020). Операційно-пізнавальний план «картини світу» майбутніх психологів-консультантів. *Проблеми сучасної психології*, 1(17), 9-21.
2. Климчук В.О. (2017). *Математичні методи у психології. Навчальний посібник для студентів психологічних спеціальностей*. Київ: Освіта України, 288.
3. Корольчук М.С., Осьодло В.І. (2017). *Психодіагностика: Навчальний посібник*. Київ: Ельга: Ніка-Центр, 400
4. Панок В.Г. (2018). Становлення психологічної служби системи освіти в контекстів суспільних трансформацій в Україні. *Вісник ХНПУ імені Г.С. Сковороди : Психологія*. Харків : ХНПУ, 58. 8-24.
5. Татьяначиков А.О. (2021). *Математичні методи в психології: навчально-методичні рекомендації (в допомогу до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра факультету психології, політології та соціології)*. Одеса: Фенікс, 48.